

Η ηθική των αμβλώσεων

Μάρθα Βελονάκη

Ειδικευόμενη Ψυχιατρικής Παιδιού κι Εφήβου
«Επιστημολογία, Ιστορία και Ηθική της Ιατρικής»

13/1/2023

Για την ιστορία...

Ὀρκος Ιπποκράτη

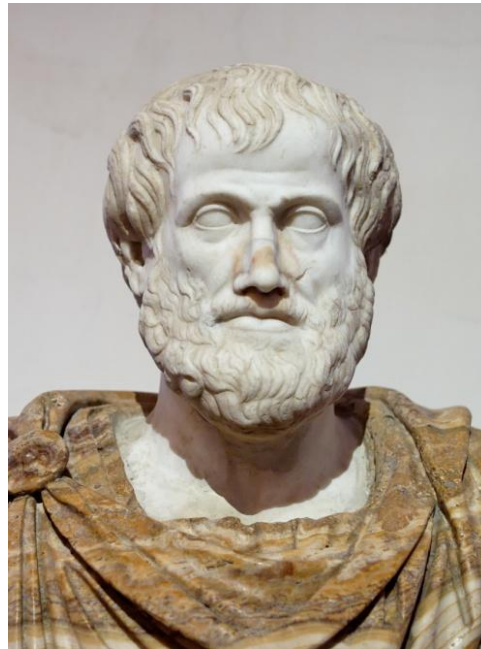
«Ουδέ γυναικεί πεσσόν φθόριον δώσει» («να μη δώσω ποτέ σε γυναίκα φάρμακο για να αποβάλει»)

→ γενική ή ειδική απαγόρευση;

Αριστοτέλης (384 - 322 π.Χ.)

Άμβλωση μέχρι ένα ορισμένο χρονικό σημείο της κύησης, προτού το έμβρυο αποκτήσει την αίσθηση και τη ζωή

Supreme Court overturns Roe v. Wade; states can ban abortion

The Supreme Court has ended the nation's constitutional protections for abortion that had been in place nearly 50 years in a decision by its conservative majority to overturn Roe v. Wade.

Supreme Court cases on abortion

1973
Roe v. Wade
 The court held that the right to privacy protected a person's right to decide to terminate a pregnancy, even in situations where the person's life was not at stake.

1980
Harris v. McRae
 The court rejected a challenge to the Hyde Amendment, which bans the use of federal Medicaid funds for abortion except when the life of the pregnant person is in danger.

1992
Planned Parenthood of Southeastern Pennsylvania v. Casey
 The court adopts a new test for evaluating abortion restrictions, holding that regulations are constitutional as long as they do not place a "substantial obstacle" to people seeking an abortion of a "nonviable fetus."

2020
June Medical Services LLC v. Russo
 The court rules that a Louisiana law requiring abortion-providing physicians to have admitting privileges at local hospitals is unconstitutional because it imposes an undue burden on people seeking abortions.

2022
 Supreme Court overturns Roe v. Wade.

1965
Griswold v. Connecticut
 The court held that the Constitution protects the right to privacy regarding contraception.

1975
Bigelow v. Virginia
 The Supreme Court rules that the First Amendment protects the right of abortion-providing clinics to advertise.

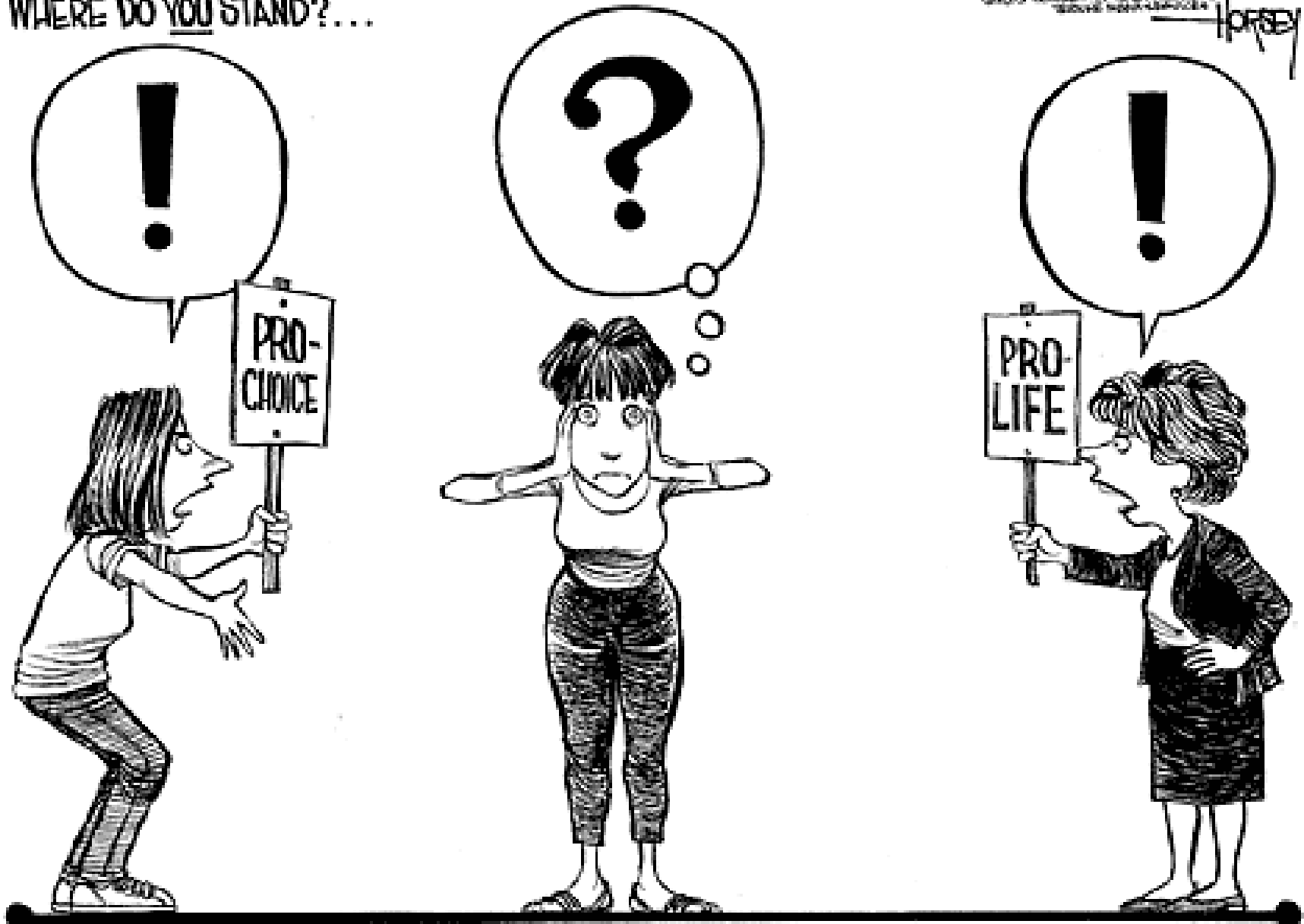
1990
Hodgson v. Minnesota
 The court rejected a challenge to the Hyde Amendment, which banned the use of Medicaid funds for abortion.

2000
Hill v. Colorado
 The court upholds a law prohibiting anyone from showing signs, passing out leaflets or counseling people near health care facilities.

2007
Gonzales v. Carhart
 The court rules that the partial-birth abortion ban was not unconstitutional.

WHERE DO YOU STAND?...

©2005 HENRIK FOSTER
HOFSEY

THE AXIS OF ABORTION

Υπέρμαχοι της ζωής vs Υπέρμαχοι της επιλογής

ΗΞΕΡΕΣ ΟΤΙ

ΣΤΟ ΑΓΕΝΝΗΤΟ ΠΑΙΔΙ...

από την 18η
ημέρα ΚΤΥΠΑ
η ΚΑΡΔΙΑ του;

ΦΩΤ.: ΕΜΒΡΥΟ 10 ΕΒΔΟΜΑΔΩΝ

από την
8η εβδομάδα
ΟΛΑ τα όργανά του
έχουν
δημιουργηθεί;

από την
42η ημέρα
ανιχνεύονται
ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΑ
κύματα;

από τη 10η
εβδομάδα
ΝΟΙΩΘΕΙ ΠΟΝΟΣ;

ΔΙΑΛΕΞΕ ΤΗ ΖΩΗ...!

**ΚΙΝΗΜΑ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΤΡΩΣΕΩΝ**

ΗΞΕΡΕΣ ΟΤΙ

ΤΟ ΣΩΜΑ ΣΟΥ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΟ ΣΟΥ;

Η έκτρωση
είναι
κατοχυρωμένο
δικαίωμα

ΦΩΤ.: ΓΥΝΑΙΚΑ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

Ο νόμος
1609/86 παρέχει
πρόσβαση στη
δωρεάν, νόμιμη και
ασφαλή έκτρωση για
όλες τις γυναίκες
ανεξαρτήτως

Το σεξ
χωρίς συναίνεση
είναι
βιασμός

Ο νέος
Ποινικός Κώδικας
του 2019 ορίζει τον
βιασμό με βάση
την απουσία
συναίνεσης

**ΘΑ ΤΟΥΣ ΑΦΗΣΕΙΣ
ΝΑ ΚΑΝΟΥΝ ΚΟΥΜΑΝΤΟ ΣΤΟ ΣΩΜΑ ΣΟΥ;**

**ΚΙΝΗΜΑ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΓΕΝΝΗΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΜΙΣΟΓΥΝΗΔΩΝ**

www.afistemenziso.gr

Major religious groups' positions on abortion

Opposes abortion rights, with few or no exceptions

- African Methodist Episcopal Church
- Assemblies of God
- Roman Catholic Church
- Church of Jesus Christ of Latter-day Saints
- Hinduism
- Lutheran Church-Missouri Synod
- Southern Baptist Convention

Supports abortion rights, with some limits

- Episcopal Church
- Evangelical Lutheran Church in America
- United Methodist Church

Supports abortion rights, with few or no limits

- Conservative Judaism
- Presbyterian Church (U.S.A.)
- Reform Judaism
- Unitarian Universalist
- United Church of Christ

No clear position

- Islam
- Buddhism
- National Baptist Convention
- Orthodox Judaism

Source: Pew Research Center review of outside literature

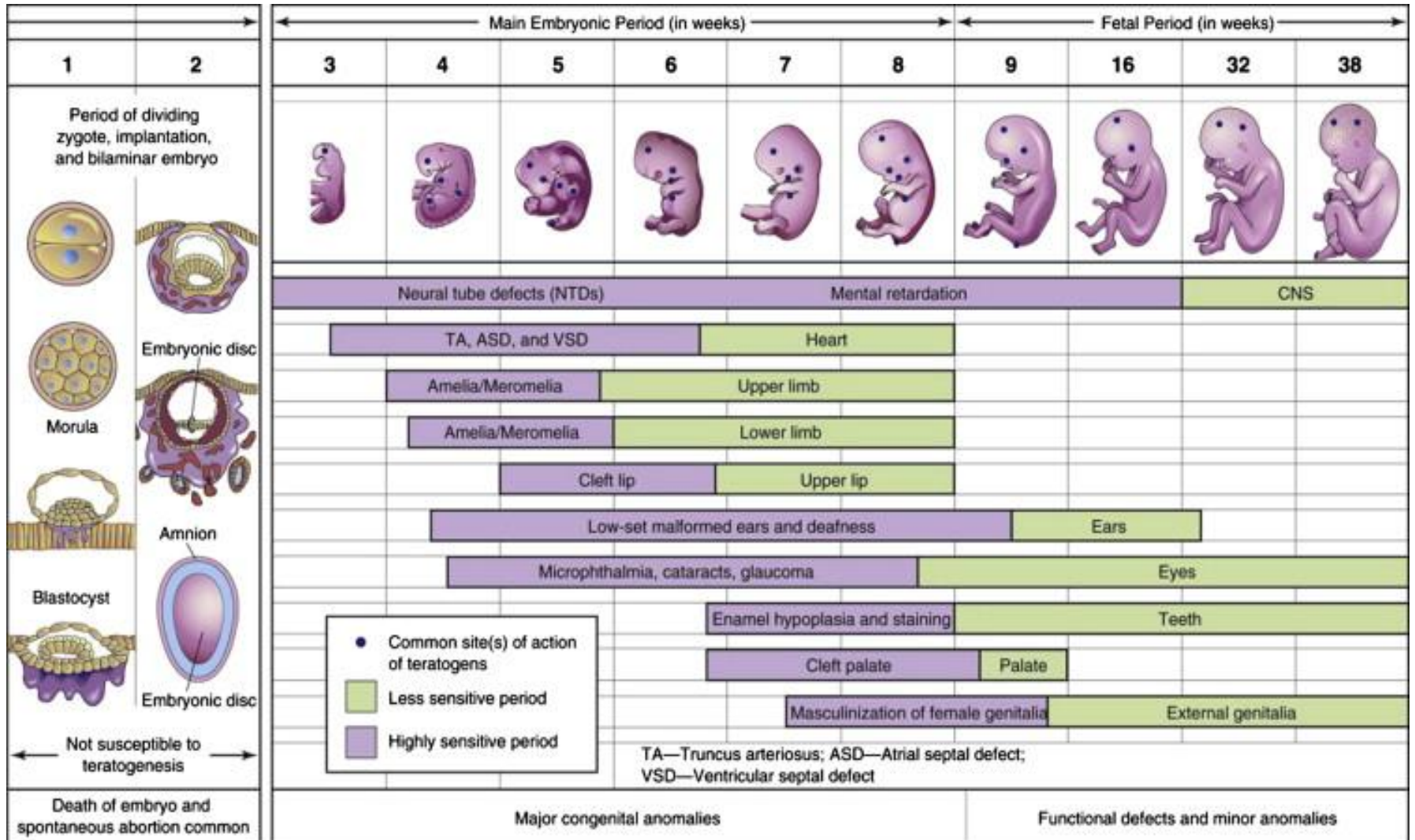
PEW RESEARCH CENTER

Σημασία χρονικού σημείου έναρξης της ανθρώπινης ζωής

- Από τότε αρχίζει να υπάρχει το ύψιστο έννομο αγαθό στην ιεραρχία των έννομων αγαθών, η ζωή
- Είναι κρίσιμης σημασίας για την αναγνώριση (ή μη) ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο έμβρυο

Εμβρυϊκή ανάπτυξη

Πιθανά ορόσημα έναρξης πλήρως προστατευόμενης ζωής

- Σύλληψη
- Καρδιακή-αναπνευστική λειτουργία
- Βιωσιμότητα
- Αίσθημα πόνου
- Συνείδηση-νευρολογική ανάπτυξη
- Έναρξη της διαδικασίας που οδηγεί αναπόδραστα στη γέννηση
- Εμφάνιση έστω και μέρους του σώματος
- Πλήρης έξοδος από το μητρικό σώμα

Ελληνική Νομοθεσία

- Αστικός Κώδικας: Άνθρωπος υπάρχει από την ολοκλήρωση του τοκετού, μόλις δηλαδή αποχωριστεί το ζωντανό βρέφος από το μητρικό σώμα
 - Το έμβρυο δεν μπορεί να θεωρείται υποκείμενο συνταγματικών δικαιωμάτων
- Κάποια πρώτα δικαιώματα ήδη από τη 14^η μέρα (στο γονιμοποιημένο *in vitro* ωάριο)
- Άμβλωση χωρίς αιτιολόγηση ως τη 12^η εβδομάδα

Τεχνητή διακοπή της κύησης

Υπό προϋποθέσεις το άδικο αίρεται σε περίπτωση:

1. Ανεπιθύμητης εγκυμοσύνης (12 εβδομάδες)
2. Ηθικής ένδειξης (19 εβδομάδες)
3. Ευγονικής ένδειξης
4. Ιατρικής ένδειξης

1. Ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη

- Ελεύθερη, χωρίς αιτιολόγηση διακοπή
- Πριν τη συμπλήρωση 12 εβδομάδων

Ρουμανία 1966

- Απαγόρευση έκτρωσης και αντισύλληψης για τις γυναίκες <40 ετών με λιγότερα από 4 παιδιά
- ↑ γεννήσεων + φτώχεια → παιδιά στα ορφανοτροφεία του κράτους

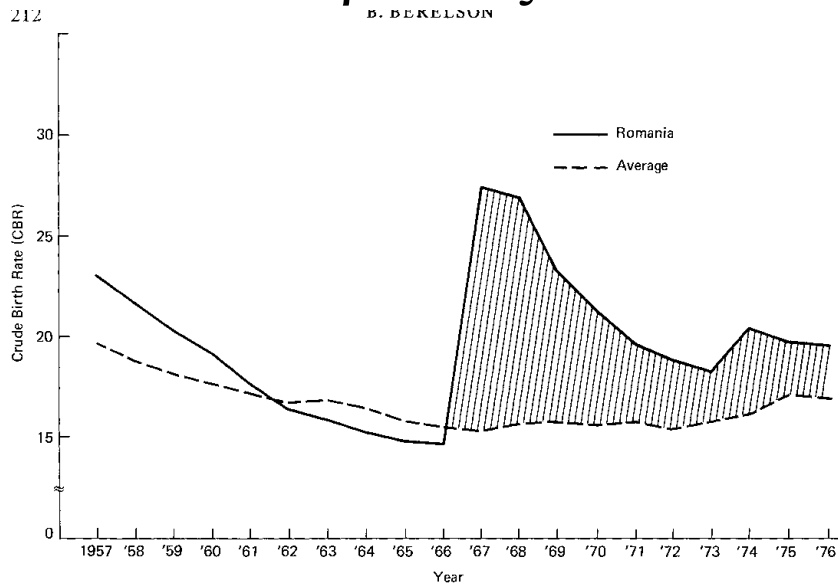

Figure 1. Trends in crude birth rate, 1957-76: Romania and average of five other Eastern European countries

2. Ηθική Ένδειξη

- Η εγκυμοσύνη να είναι αποτέλεσμα ορισμένων εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας (βιασμός, αποπλάνηση ανηλίκου...)
- Πριν τη συμπλήρωση 19 εβδομάδων

Υπόθεση Roe vs Wade

- 1969: η Norma McCorvey (Jane Roe) αιτήθηκε άμβλωση επικαλούμενη βιασμό. Λόγω απαγόρευσης των αμβλώσεων στις ΗΠΑ (εκτός από τις περιπτώσεις κινδύνου της ζωής της μητέρας): το αίτημα απορρίφθηκε και γέννησε
 - Απόφαση από το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ, 1973: η άρνηση της άμβλωσης αντιτίθεται στα συνταγματικά δικαιώματα για προσωπική ζωή (privacy- 14th amendment)
- Αναγνώριση δικαιώματος στην άμβλωση το πρώτο τρίμηνο της εγκυμοσύνης στις ΗΠΑ

3. Ευγονική ένδειξη («αρνητική ευγονική»)

- Προγεννητική διάγνωση: ενδείξεις σοβαρής ανωμαλίας του εμβρύου που επάγονται τη γέννηση παθολογικού νεογνού
- Χωρίς χρονικό περιορισμό

Ζημιογόνος ζωή (Wrongful life) Υπόθεση Perruche

- Συμπτώματα ερυθράς σε έγκυο που είχε έρθει σε επαφή με ασθενή
- εξετάσεις για έλεγχο του εμβρύου,
- επιθυμία για τεχνητή διακοπή της κύησης σε περίπτωση προσβολής του εμβρύου
- 1^η: εξέταση αίματος: (-), 2^η: προσβολή του εμβρύου
- Ιατρός: έγκυρη η 1^η εξέταση, εγκυμοσύνη χωρίς προβλήματα
- Γέννηση νεογνού με αναπηρίες, αναμφισβήτητα λόγω της ενδομήτριας λοίμωξης
- 1989: αγωγή από ζεύγος και τέκνο
- Απόφαση 2000: *εφόσον τα σφάλματα, που διαπράχθηκαν ... εμπόδισαν την έγκυο να ασκήσει το δικαίωμά της να προβεί σε τεχνητή διακοπή της κύησης, προκειμένου να αποφύγει τη γέννηση ενός παιδιού με αναπηρία, το τελευταίο μπορεί να ζητήσει την αποκατάσταση της ζημίας που προέρχεται από την αναπηρία αυτή και προκλήθηκε από τα εν λόγω σφάλματα*
- Απόφαση 2002: *κανείς δεν μπορεί να επικαλεστεί ζημία που οφείλεται σε μόνο το γεγονός ότι γεννήθηκε*

4. Ιατρική ένδειξη

- Κίνδυνος θανάτου ή βαριάς σωματικής ή ψυχικής βλάβης της εγκύου
- Ο μοναδικός τρόπος να αποτραπεί ο κίνδυνος να είναι η διακοπή της εγκυμοσύνης
- Χωρίς χρονικό περιορισμό

Υπόθεση: Τυσιac κατά Πολωνίας

- Στέρση του δικαιώματος στην τεχνητή διακοπή της κύησης για λόγους υγείας της εγκύου → σοβαρή επιδείνωση της όρασής της κι επακόλουθη αναπηρία
 - Απόφαση: Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων 20.03.2007
- Το πολωνικό κράτος δεν προβαίνει σε θετικές πράξεις εξασφάλισης της προστασίας της σωματικής ακεραιότητας των μελλουσών μητέρων

Προϋποθέσεις για τη διακοπή της εγκυμοσύνης

Βούληση της εγκύου

(συναίνεση ελεύθερη και όχι ύστερα από σωματική ή ψυχολογική βία)

→ Δεν απαιτείται η συναίνεση του συζύγου ή συντρόφου

Προϋποθέσεις για τη διακοπή της εγκυμοσύνης I

- Από ιατρό μαιευτήρα-γυναικολόγο
- Με συμμετοχή αναισθησιολόγου
- Προϋποθέσεις ως προς τη νοσηλευτική μονάδα (ιατρικός εξοπλισμός, προσωπικό, χειρουργείο, υποδομή για μετάγγιση αίματος...)

Ένσταση ηθικής συνείδησης

Άρθρο 31 του Νόμου 3418/2005 (κώδικας ιατρικής δεοντολογίας): *«ο ιατρός μπορεί να επικαλεσθεί τους κανόνες και τις αρχές της ηθικής συνείδησής του και να αρνηθεί να εφαρμόσει ή να συμπράξει στις διαδικασίες τεχνητής διακοπής της κύησης, εκτός εάν υπάρχει αναπότρεπτος κίνδυνος για τη ζωή της εγκύου ή κίνδυνος σοβαρής και διαρκούς βλάβης της υγείας της»*

Σάμος: Γιατροί αρνούνται αναισθησία σε γυναίκες που θέλουν να κάνουν έκτρωση

15.05.2017 • 15:27

All health workers who
provide abortion services must be
supported to provide quality care.

We must be treated without:

Judgement
Discrimination
Abuse
Violence
Stigmatization

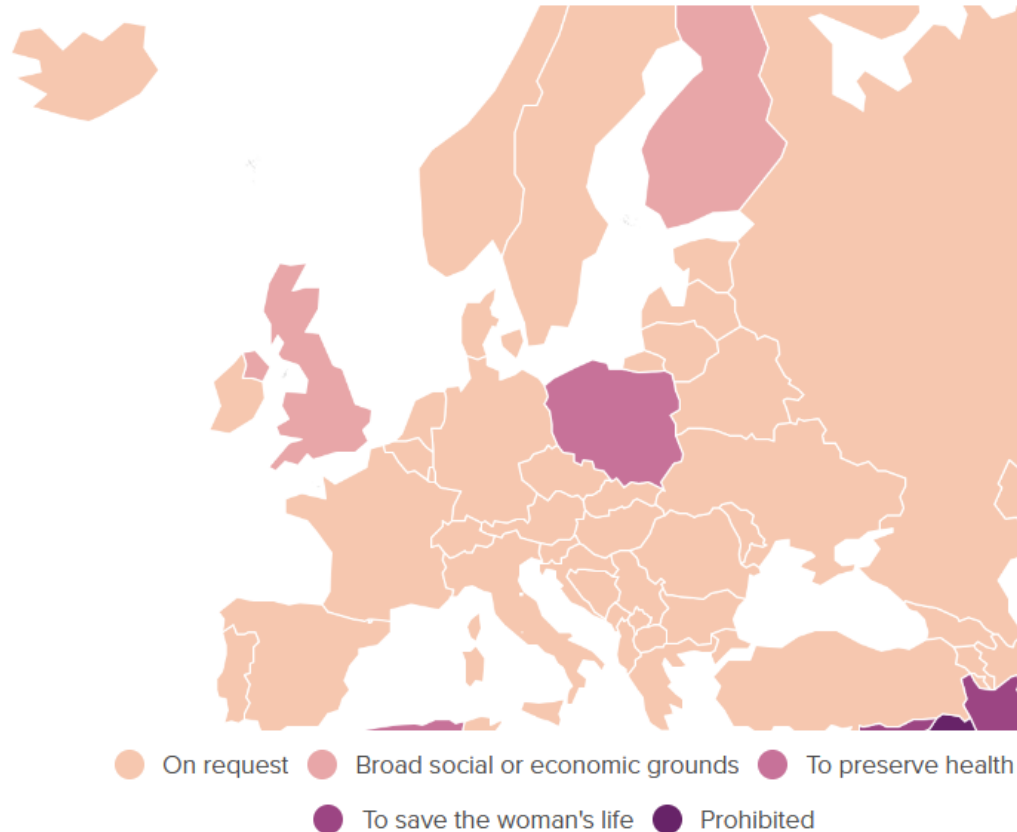
World Health
Organization

human
reproduction
programme **hrp.**
research for impact
UNDP · UNFPA · UNICEF · WHO · WORLD BANK

Η ΤΕΧΝΗΤΗ ΔΙΑΚΟΠΗ ΤΗΣ ΕΓΚΥΜΟΣΥΝΗΣ ΣΤΗΝ ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΕΥΡΩΠΗ

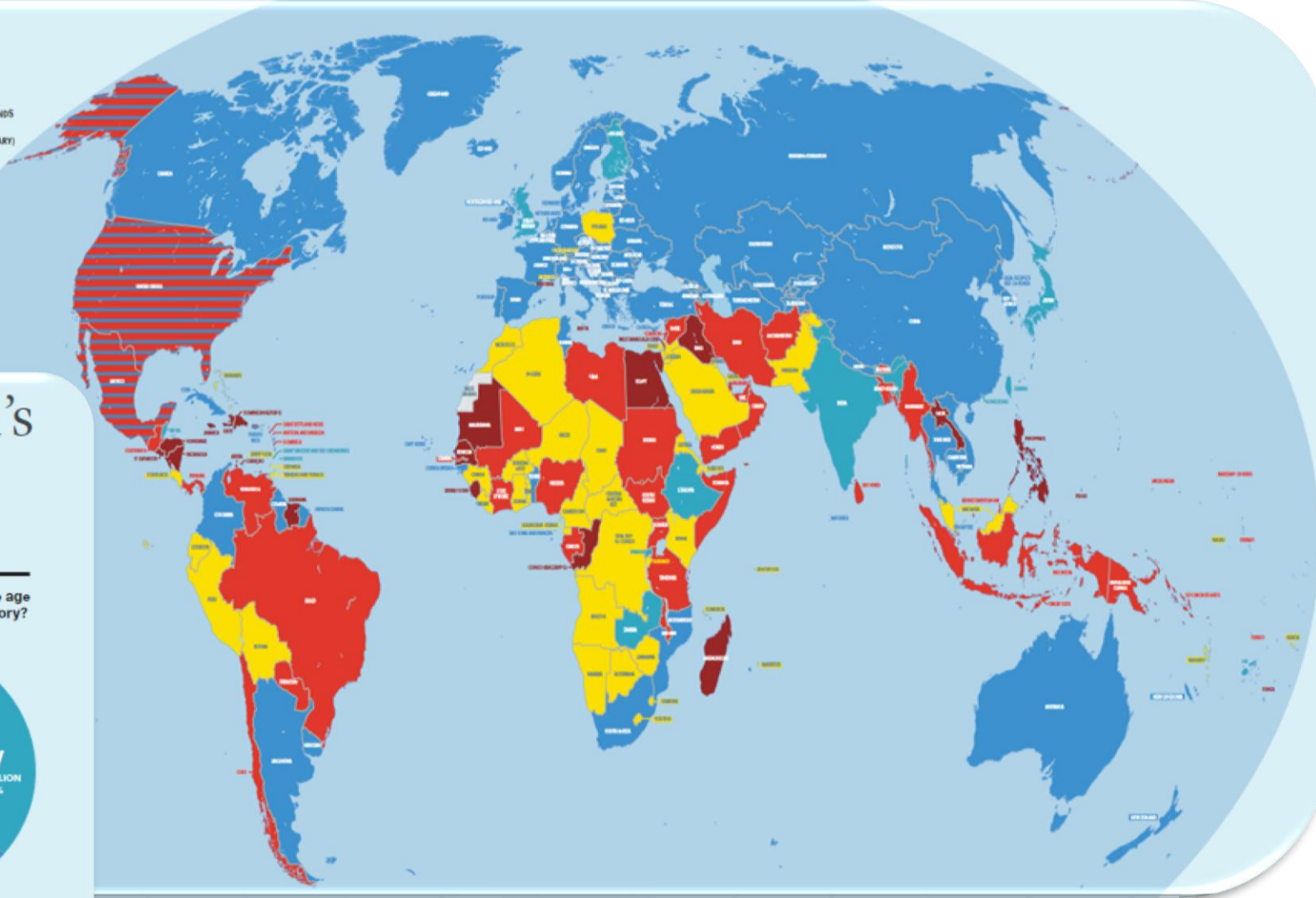
Ανομοιογένεια στις νομοθεσίες
των χωρών της Ευρώπης

- Μάλτα, Βατικανό, Σαν Μαρίνο,
Λιχτενστάιν, Ανδόρα:
Δεν επιτρέπεται
- Πολωνία:
Μόνο σε περίπτωση κινδύνου
για την έγκυο

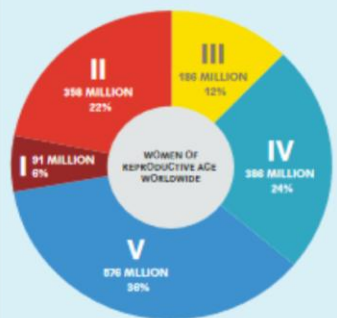
Σε παγκόσμιο επίπεδο

- I** PROHIBITED ALTOGETHER
- II** TO SAVE THE WOMAN'S LIFE
- III** TO PRESERVE HEALTH
- IV** BROAD SOCIAL OR ECONOMIC GROUNDS
- V** ON REQUEST (GESTATIONAL LIMITS VARY)
- LEGAL STATUS VARIES AT THE SUBNATIONAL LEVEL
- UNKNOWN

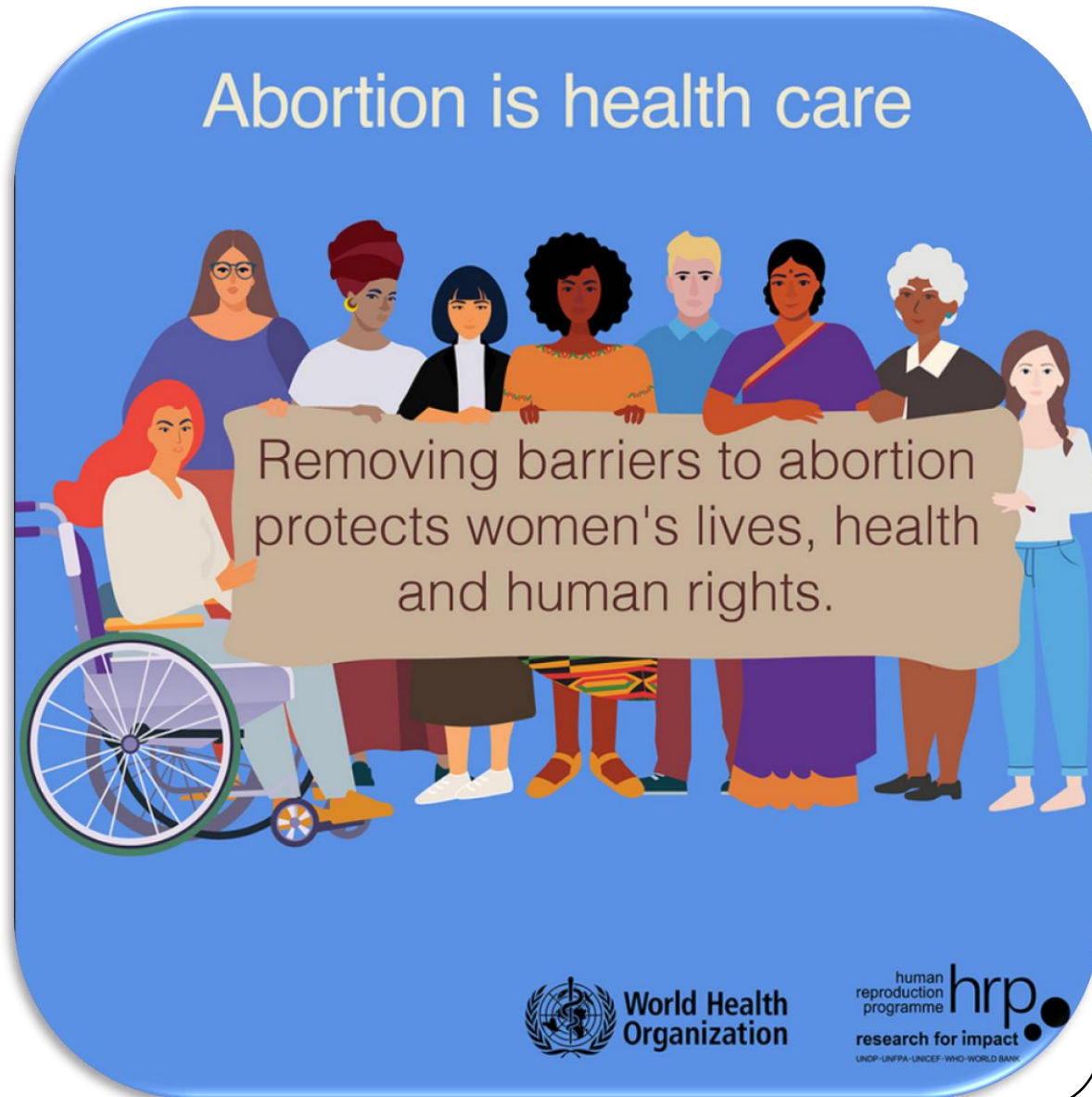
The World's Abortion Laws

How many women of reproductive age live in countries under each category?

ΠΟΥ- Ηνωμένα Έθνη

- World Contraception Day: 26/9
International Safe Abortion Day: 28/9
- Ποιότητα, διαθεσιμότητα, προσβασιμότητα των υπηρεσιών σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας για όλα τα άτομα

Προτεραιότητες

- Έγκυρη, αμερόληπτη και βασιζόμενη σε επιστημονικά δεδομένα πληροφόρηση
- Προγράμματα σεξουαλικής αγωγής
- Οικογενειακός προγραμματισμός
- Ενημέρωση για τις αντισυλληπτικές μεθόδους και διαθεσιμότητα αυτών

Ευχαριστώ για την προσοχή σας

